

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem

VD/7708/03.00.00/2016

KN/ML/JTS/EL-H/HP/JN/KM-L/JV/TL/HO/JM/HY-L/AP

En social- och hälsovårdsreform och inrättandet av en landskapsförvaltning bereds inom ramen för ett projekt som är gemensamt för social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet har bitt Vanda stad ge ett utlåtande om utkast till regeringens proposition. Utlåtandena har ombetts bli inlämnade till social- och hälsovårdsministeriet senast 9.11.2016 kl. 16.15. Remissvaren är offentliga. När det görs ett sammandrag av remissvaren beaktas endast de svar som har kommit in inom utsatt tid.

I denna proposition föreslås att det stiftas en landskapslag, en lag om ordnandet av social- och hälsovården och en gemensam lag om införande av dessa. I propositionen ingår dessutom de ändringar som landskaps- och social- och hälsovårdsreformen förutsätter i den övriga lagstiftningen. Propositionen innehåller i enlighet med detta ett förslag till lag om landskapens finansiering och förslag till ändring av lagstiftningen om kommunernas finansiering, skattelagstiftningen, lagstiftningen om landskapens och kommunernas personal samt vissa lagar som gäller den allmänna förvaltningen.

Lagförslagen som ingår i begäran om utlåtande inklusive motiveringar kan läsas bl.a. på [www.sidan](http://alueuudistus.fi/hallituksen-esitysluonnos-31-8-2016)
<http://alueuudistus.fi/hallituksen-esitysluonnos-31-8-2016>

Vanda stads utlåtande har beretts av en arbetsgrupp som är underställd stadens ledningsgrupp med representanter från alla verksamhetsområden. Förslaget till utlåtande medföljer som bilaga.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering och de riktlinjer som regeringen drog upp den 20 oktober 2015, den 7 november 2015 och den 5 april 2016 ska en social- och hälsovårdsreform och en landskapsreform genomföras i Finland. I Finland inrättas 18 landskap med egna val och fullmäktige. Från ingången av 2019 ska landskapen ordna alla social- och hälso- och sjuktjänster inom sitt område och har således ansvaret för att befolkningen får social- och hälso- och sjuktjänster i enlighet med lagen. Landskapen får utöver social- och hälsovården även andra uppgifter: arbets- och närings- och tjänster samt regionutveckling, miljö- och hälsoskydd, trafiksystemplanering, landsbygdsutveckling och räddningsväsende. Staten finansierar landskapens verksamhet, så i fortsättningen har kommunerna inte längre ansvar för ordnandet eller finansieringen av social- och hälso- och sjuktjänsterna.

Genom den regeringsproposition som denna begäran om utlåtande gäller är avsikten att bl.a. inrätta de nya landskapen och föreskriva om landskapens förvaltning och ekonomi, överföra ansvaret för ordnandet av social- och hälso- och sjuktjänsterna från kommunerna till landskapen samt föreskriva om den finansiering som landskapen ska få, beskattningsgrunderna för att få in medel för finansieringen, genomförandet av reformen, personalens ställning samt egendomsarrangemangen. Avsikten är också att i fråga om den basservice som blir kvar på kommunernas ansvar föreskriva om ett nytt statsandelssystem för den kommunala basservicen. En separat regeringsproposition bereds om överföringen till landskapen och finansieringen av övriga uppgifter än social- och hälsovården.

Begäran om utlåtande besvaras genom en elektronisk enkät med ingående frågor om utkastet till regeringens proposition. Enkätsvaren kan ytterligare motiveras, och det har också reserverats ordentligt med utrymme för fritt formulerade kommentarer.

Inom ramen för social- och hälsovårds- och landskapsreformen kommer man dessutom att utarbeta lagstiftning om valfrihet, reformera flerkanalsfinansieringen av social- och hälsovården samt överföra även andra uppgifter än social- och hälsovården från den statliga regionförvaltningen, kommunerna och samkommunerna till landskapen. De bereds i separata beredningsprojekt, men i lagen om ordnande av social- och hälsovård har man beaktat den modell med flera producenter som är en förutsättning för valfriheten. Ett utkast till regeringsproposition som gäller valfriheten och förenklingen av flerkanalsfinansieringen sänds på remiss i slutet av året.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt propositionen ska det inrättas 18 landskap i Finland. Landskapen är offentligrättsliga samfund med regionalt självstyre. De nya landskapen föreslås i fråga om område motsvara de nuvarande landskapen med vissa undantag som berör enskilda kommuner. Landskapens högsta beslutande organ är landskapsfullmäktige som utses genom val. Landskapen ska sköta de uppgifter som föreskrivs för dem i lag. Centrala uppgifter är social- och hälsovården och räddningsväsendet. Vidare bereds särskilt en överföring av vissa uppgifter från närings-, trafik- och

miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och regionförvaltningsverken samt landskapsförbunden och miljö- och hälsoskyddet på landskapens ansvar. Landskapslagen innehåller bestämmelser om deras verksamhet, ekonomi och förvaltning.

Genom lagen om ordnandet av social- och hälsovården överförs ansvaret för att ordna den kommunala social- och hälsovården till de landskap som inrättas. Ett undantag utgör dock den prehospitala akutsjukvården. Ansvaret för att ordna den överförs på de fem landskap som är huvudmän för universitetssjukhus. Vidare förblir främjandet av hälsa och välfärd kommunernas uppgift, och utöver det bör landskapen även i sin egen verksamhet se till att hälsa och välfärd främjas.

I syfte att säkerställa det regionala samarbetet och en ändamålsenlig servicestruktur inom social- och hälsovården bildas fem samarbetsområden. De landskap som hör till ett samarbetsområde gör vart fjärde år upp en samarbetsplan. Ordnandet och produktionen av tjänster skiljs åt i landskapens verksamhet. För produktionen av tjänster inrättas i varje landskap en offentligrättslig serviceinrättning för landskapet. Den ska ansvara för att producera tjänster som innebär betydande utövning av offentlig makt och specialtjänster inom social- och hälsovården.

Serviceproduktionen inom social- och hälsovården görs mångsidigare så att landskapets egna serviceproducenter, privata serviceproducenter och serviceproducenter inom tredje sektorn kan producera alla tjänster på marknaden enligt lika villkor. I anknytning till detta bereds särskilt lagstiftning om klientens valfrihet. Samtidigt genomförs en klientorienterad serviceintegration. I den ser man till att det görs en helhetsbedömning av klienternas servicebehov och säkerställer utifrån den att klienterna har smidig och rättidig tillgång till nödvändiga tjänster och att de tillhandahålls. Landskapen åläggs också att förverkliga invånarnas möjligheter till inflytande.

Det föreslås att statens möjlighet att styra social- och hälsovård som hör till landskapens ansvar samtidigt stärks. Statsrådet ska vart fjärde år fastställa strategiska mål för social- och hälsovården. Landskapen bör beakta målen i sin egen verksamhet och även vid beredningen av samarbetsavtalen. Statsrådet kan utfärda förvaltningsbeslut som är bindande för landskapen om servicestrukturen, vittsyftande och betydande investeringar samt genomförandet av informationsförvaltnings- och informationssystemtjänster. Social- och hälsovårdsministeriet förhandlar dessutom årligen med landskapen om genomförandet av den social- och hälsovård som de ansvarar för att ordna. Landskapens verksamhet finansieras huvudsakligen med statlig finansiering och delvis med klientavgifter som tas ut av serviceanvändarna. Bestämmelser om finansieringen utfärdas genom lagen om landskapens finansiering. Finansieringen bestäms kalkylerat dels enligt landskapets invånarantal, dels enligt servicebehovet och omgivningsfaktorer. Den statliga finansieringen är allmänna medel för landskapen.

När finansieringsansvaret överförs från kommunerna på staten, måste statens inkomster ökas och kommunernas inkomster på motsvarande sätt minskas i motsvarighet till överföringen. Därför föreslås det att statens skatteinkomster ökas genom en skärpning av statens förvärsinkomstbeskattning. För att det totala skatteuttaget inte ska öka, åläggs kommunerna att sänka kommunalskatten. Minskningen av kommunalskatten uppgår till 12,3 procentenheter i samtliga kommuner. Även kommunernas utdelning av samfundsskatteintäkterna sänks och statens utdelning ökas i motsvarande grad. De ändringar som gäller beskattningen genomförs så neutralt som möjligt för de skattskyldiga. Beskattningen av arbete skärps inte och det totala skatteuttaget stiger inte. Det föreslås att kommunernas statsandelar minskas i motsvarighet till de uppgifter som överförs och att de ändringar som följer av detta och av sänkningen av kommunalskatten begränsas genom en permanent bestämningsfaktor som tas in i statsandelssystemet och en utjämning av förändringen i statsandelssystemet.

Personal i anställning inom den kommunala social- och hälsovården anställs enligt förslaget i landskapen i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Samkommuner för sjukvårdsdistrikt, samkommuner för specialomsorgsdistrikt för utvecklingsstörda och landskapsförbund samt deras egendom, ansvar och skyldigheter överförs till landskapen. Från kommunerna till landskapen överförs dessutom lös egendom i anslutning till ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Varken kommunerna eller samkommunerna betalas ersättning för egendomsöverföringarna.

För landskapen inrättas fyra riksomfattande servicecenter. De svarar för landskapens lokaltjänster, personal- och ekonomiförvaltning, anskaffningar samt informationsförvaltnings- och informationssystemtjänster. I anslutning till reformen bereds särskilt lagstiftning om klientens valfrihet samt som en del av landskapsreformen övriga uppgifter som överförs till och föreskrivs för landskapen. De ändringsbehov som dessa föranleder i de lagar som nu föreslås beaktas i samband med de berörda lagförslagen

Syftet med landskaps- och social- och hälsovårdsreformen är också att minska hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna. Reformen i enlighet med propositionen möjliggör en dämpning av kostnadsökningen så att social- och hälsovårdskostnaderna 2029 på årsnivå är 3 miljarder euro lägre än de skulle vara utan reformen. Utöver de ändringar och reformer som baserar sig på lagstiftningen kräver detta ett aktivt och skickligt förändringsledarskap, vilket ska uppmärksammas särskilt vid genomförandet av reformen. De föreslagna landskapen inrättas så snart som möjligt efter det att lagarna har antagits och stadfästs. I det första skedet bereder landskapens temporära förvaltning och, när det landskapsfullmäktige som valts efter landskapsvalet inlett sin verksamhet, landskapen organiseringen av

verksamheten och personal- och egendomsöverföringarna tillsammans med kommunerna och samkommunerna så att ansvaret för att ordna social- och hälsovård samt andra särskilt föreskrivna tjänster och uppgifter överförs på landskapen från ingången av 2019.

Stadsstyrelsen 24.10.2016 § 7

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktiges att utlåtandet godkänns.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt att bordlägga ärendet till stadsstyrelsens följande sammanträde.

Stadsstyrelsen 31.10.2016 § 7

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktiges att utlåtandet godkänns.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt att bordlägga ärendet till stadsstyrelsens följande sammanträde.

Stadsstyrelsen 7.11.2016 § 8

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktiges att utlåtandet godkänns.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade föreslå för stadsfullmäktige att i enlighet med stadsdirektörens ändrade förslag ge Vanda stads utlåtande om utkast till regeringens proposition till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården till social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet.

Protokollet justerades och godkändes för denna paragrafs del genast vid sammanträdet.

Stadsfullmäktige 7.11.2016 § 6

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att till social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet ge Vanda stads utlåtande om utkast till regeringens proposition till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet konstaterades att fullmäktigegrupperna kompletterade slutet av det första textstycket i utlåtandets fråga nr. 20 med ett gemensamt tillägg:

”Lagen om samarbete förutsätter att personalen ska höras när det gäller viktiga organisatoriska förändringar. I samband med en så omfattande reform är det särskilt viktigt att personalens hörande utförs omsorgsfullt och att man på riktigt lyssnar på de anställda.”

Beslut:

Det kompletterade förslaget godkändes.

Protokollet justerades och godkändes genast vid sammanträdet.

Vidare antecknades att **Centerns fullmäktigegrupp** lämnade följande uttalande till protokollet:

Centerns fullmäktigegrupp anser att Vanda i sitt utlåtande inte ska framföra bedömningar om andra landskaps förutsättningar att genomföra reformen framgångsrikt.

Vidare antecknades att **vänsterförbundets fullmäktigegrupp** lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp förespråkar inte bolagisering och privatisering av social- och hälsovårdstjänsterna. Vi anser att skyldigheten till bolagisering begränsar för mycket landskapets möjligheter att besluta om ordnandet av sina egna tjänster på ett ändamålsenligt sätt.

Fullmäktigegruppen anser dock att Vanda stads utlåtande ska vara enhälligt gentemot statsmakten och godkänner det därför enligt förslaget.

Bilagor:

- Vanda stads utlåtande
- Utlåtande om utkast till regeringens proposition till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem

Anvisning för sökande av ändring: 4. Besvärsförbud

Närmare information:

stadsdirektör Kari Nenonen, 09 839 22 101, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)